

Vejledning om visitation, ransagning og beslaglæggelse hos asylansøgere mv.

1. Indledning

1.1. Regelgrundlaget

Ved lov nr. 102 af 3. februar 2016 er der i udlændingelovens § 40, stk. 9, indført hjemmel til, at politiet kan visitere asylansøgere mv. og ransage de pågældendes bagage med henblik på at kontrollere, om de pågældende er i besiddelse af aktiver, der kan anvendes til dækning af udgifterne til deres eller deres families underhold og nødvendige sundhedsmæssige ydelser eller ophold på et indkvarteringssted omfattet af udlændingelovens § 42 a, stk. 5.

Endvidere er der i den samme bestemmelse indført hjemmel til, at politiet kan tage visse aktiver, som asylansøgere mv. medbringer, og som kan anvendes til dækning af de nævnte udgifter, i bevaring (beslaglægges).

Reglerne trådte i kraft den 5. februar 2016 og finder anvendelse fra og med denne dato.

1.2. Hvem finder reglerne anvendelse på?

Reglerne finder anvendelse på asylansøgere og udlændinge med ulovligt ophold.

Reglerne finder dog kun anvendelse i forhold til sådanne udlændinge, i det omfang Udlændingestyrelsen har eller forventes at få udgifter i forbindelse med de pågældende udlændinges ophold her i landet. Hermed sigtes nærmere til udlændinge, der er undergivet Udlændingestyrelsens forsørgelsespligt, jf. udlændinge omfattet af udlændingelovens § 42 a, stk. 1 eller 2, jf. stk. 3, – enten fordi de er indlogeret på et asylcenter mv., indtil deres ansøgning om opholdstilladelse er behandlet, eller fordi de opholder sig ulovligt i her i landet og er indkvarterede under Udlændingestyrelsens forsørgelse

Asylansøgere omfatter udlændinge, der indrejser og søger om asyl (spontane asylansøgere).

Udlændinge med ulovligt ophold omfatter udlændinge, der ikke (længere) har lovligt opholdsgrundlag i Danmark.

Politiet skal ikke i henhold til udlændingelovens § 40, stk. 9, foretage visitation og ransagning af EU-borgere, uanset at den pågældende opholder sig ulovligt i Danmark.

5. februar 2016

Udlændinge-, Integrations- og
Boligministeriet

Post Slotsholmsgade 10
1216 København K
Tel. 7226 8400
Mail uibm@uibm.dk
Web www.uibm.dk

CVR-nr. 36977191

Sagsnr. 2016 - 753

2. Visitation og ransagning

2.1. Hvornår skal visitation og ransagning foretages?

Bestemmelsen gælder både for midler, som medbringes ved indreisen i Danmark, og midler, som måtte blive erhvervet under ophold i Danmark.

Visitation og ransagning med henblik på at finde aktiver skal ske i forbindelse med den visitation og ransagning, der i øvrigt foretages med henblik på at finde dokumenter og genstande, der må antages at være af betydning for at fastslå den pågældendes identitet eller tilknytning til andre lande.

For asylansøgere skal visitation og ransagning i almindelighed finde sted ved politiets indledende sagsbehandling i forbindelse med, at der indgives ansøgning om asyl.

Med hensyn til udlændinge med ulovligt ophold skal visitation og ransagning foretages, når politiet første gang antræffer udlændingen.

Der kan dog også foretages visitation og ransagning under udlændingens efterfølgende ophold.

Efterfølgende visitation og ransagning vil alene finde sted efter anmodning fra Udlændingestyrelsen, eller hvis politiet bliver opmærksom på, at udlændingen er i besiddelse af aktiver.

2.2. Hvordan skal visitation og ransagning gennemføres?

Inden en eventuel visitation eller ransagning iværksættes, skal udlændingen opfordres til at fremvise kontanter og genstande, som den pågældende har i lommer, tasker mv.

Ved visitationen skal politiet dels besigtige, om udlændingen bærer synlige værdigenstande, dels undersøge det tøj, som udlændingen er iført, uden at der sker nogen undersøgelse af det menneskelige legeme.

Der skal ikke ved visitationen ske afklædning eller indtrængen i det menneskelige legeme.

Visitationen kan gennemføres ved at klappe og føle uden på udlændingens tøj og mærke efter i lommer mv., ligesom der vil kunne foretages en besigtigelse, der ikke kræver afklædning, men f.eks. opknapping af de øverste knapper i en skjorte eller opsmøgning af et ærme. Herved kan det konstateres, om den pågældende har effekter gemt i tøj, i lommerne eller på kroppen under tøjet.

Der vil herudover kunne foretages en nærmere undersøgelse af udlændingens bagage (ransagning). Det indebærer, at politiet kan gennemse og undersøge tasker og kufferter mv., ligesom tasker og kufferter mv. kan tømmes med henblik på eftersyn af indholdet.

Visitation og ransagning vil som hidtil skulle ske under iagttagelse af proportionalitets- og skånsomhedsgrundsætningerne i retsplejelovens § 792 e, stk. 1 og 2, og §§ 797 og 798. Dette indebærer bl.a., at indgrebene skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader, og med respekt for den enkelte, og at en visitation, der ellers kan føles krænkende for blufærdigheden, så vidt muligt kun foretages af personer af samme køn som den undersøgte eller af sundhedspersonale.

2.3. Hvilke formaliteter skal være opfyldt?

Forud for en visitation eller ransagning skal udlændingen spørges, om han eller hun kan meddele samtykke til indgrebet. Hvis dette er tilfældet, kan visitationen eller ransagningen foretages uden indhentelse af retskendelse. Et eventuelt samtykke skal være skriftligt og udfærdiget på blanket P612-87.

Hvis udlændingen ikke ønsker at meddele samtykke til visitation eller ransagning, kan indgrebet alene foretages på baggrund af en retskendelse. Det gælder dog ikke, hvis øjemedet ville forspildes.

I praksis vil der ofte være behov for, at indgrebene foretages uden indhentelse af retskendelse, idet indgrebets øjemed ville forspildes, hvis man skulle afvente en retskendelse. I disse tilfælde skal politiet, hvis udlændingen anmoder herom, snarest muligt og inden 24 timer forelægge afgørelsen for retten til efterfølgende godkendelse.

3. Beslaglæggelse af aktiver

3.1. Hvilke aktiver kan tages i bevaring?

Følgende aktiver kan tages i bevaring:

- kontanter, hvis der er tale om beløb over 10.000 danske kroner (eller udenlandsk valuta svarende til et beløb over 10.000 danske kroner)
- genstande af større økonomisk værdi, dvs. over 10.000 kr., dog således at personlige genstande med en særlig affektionsværdi ikke tages i bevaring.

Om kontanter:

En udlænding må altid beholde et beløb op til 10.000 kr. Medbringer en udlænding f.eks. 15.000 kr., vil 5.000 kr. kunne tages i bevaring, mens udlændingen kan beholde de resterende 10.000 kr.

Hvis der er tale om udenlandsk valuta, skal beløbet omregnes til danske kroner efter den aktuelle dagskurs ved salg.

Kreditkort, der evt. giver mulighed for at hæve eller overføre penge fra en udenlandsk konto, er ikke omfattet af adgangen til beslaglæggelse. Bliver der imidlertid hævet kontanter ved hjælp af et sådant kort under opholdet i Danmark, vil disse kontanter kunne tages i bevaring, hvis der er tale om beløb over 10.000 kr.

Om genstande:

Hvis der i forbindelse med visitationen og ransagningen findes genstande, skal politiet altid som det første foretage en vurdering af, om genstanden er beskyttet mod beslaglæggelse, inden det tages i bevaring. Se i den forbindelse afsnit 3.1.1 nedenfor. Der inddrages ikke sagkyndig bistand ved vurderingen.

Adgangen til beslaglæggelse omfatter genstande, som udlændingen medbringer og har fysisk rådighed over. Der vil typisk være tale om genstande, som den pågældende medbringer i lommer eller tasker, eller som den pågældende bærer i form af f.eks. smykker eller ure.

Aktiver, der befinder sig i udlandet, er ikke omfattet af adgangen til beslaglæggelse.

3.1.1. Hvordan vurderes det, om et aktiv kan tages i bevaring?

Inden en eventuel beslaglæggelse af et aktiv skal det *for det første vurderes, om aktivet er beskyttet mod beslaglæggelse efter de regler, der følger af retsplejelovens §§ 509-516*.

Det skal her vurderes, om der f.eks. er tale om et aktiv, der er nødvendigt til opretholdelse af en beskeden levefod, jf. § 509, stk. 1. Sådanne aktiver skal ikke beslaglægges. Det betyder, at almindelige personlige brugsgenstande som eksempelvis ure og mobiltelefoner er undtaget fra beslaglæggelse efter retsplejelovens § 509, stk. 1, medmindre genstanden har en sådan karakter, at den ikke kan betragtes som nødvendig for opretholdelse af en beskeden levefod. Der kan f.eks. være tale om et usædvanligt dyrt ur.

Det skal også vurderes, om der f.eks. er tale om hjælpemidler, som er nødvendige på grund af legemlige mangler eller sygdom, jf. § 515, stk. 2. Sådanne genstande er undtaget fra at blive taget i bevaring uanset deres værdi.

Findes aktivet ikke at være beskyttet mod beslaglæggelse efter retsplejeloven, skal det *for det andet* vurderes, om aktivet er beskyttet mod beslaglæggelse efter den supplerende beskyttelse, der følger af reglen i udlændingelovens § 40, stk. 9, in fine.

Det betyder for det første, at det er en forudsætning for beslaglæggelse, at det pågældende aktiv vurderes at have en større økonomisk værdi end 10.000 kr. Ved vurderingen heraf skal der navnlig lægges vægt på genstandens umiddelbare fremtræden og karakter, herunder om genstanden f.eks. er i god eller dårlig stand, om genstanden er fremstillet af værdifulde materialer så som guld eller ædelsten, eller om der er tale om et almindeligvis dyrt mærke/fabrikat. Der vil endvidere kunne lægges vægt på asylansøgerens forklaring, såfremt denne vurderes at være troværdig. Der vil være tale om en skønsmæssig vurdering, der foretages af politiet på stedet, dvs. uden inddragelse af sagkyndig bistand.

Der skal foretages en vurdering af hvert enkelt aktiv, som en udlænding medbringer. Det forhold, at en udlænding medbringer flere aktiver, der samlet har en værdi over 10.000 kr., kan ikke danne grundlag for beslaglæggelse, såfremt hvert enkelt aktiv har en værdi under beløbsgrænsen.

Flere genstande vil i særlige tilfælde kunne betragtes som et enkelt aktiv, hvis det efter en konkret vurdering kan lægges til grund, at genstandene har en sådan indbyrdes sammenhæng, at de må betragtes som en samling. Der kan f.eks. være tale om en møntsamling eller lignende.

Beløbsgrænsen gælder for den enkelte udlænding, uanset om der er tale om en voksen eller et barn. Er der f.eks. tale om en familie med børn, kan hver enkelt ægtefælle/samlever og mindreårige barn, der hører til den pågældende husstand, beholde enhver genstand, som har en værdi under 10.000 kr. Er der tale om kontanter, kan hvert familiemedlem beholde et beløb svarende til maksimalt 10.000 kr.

Er der tvivl om et aktivs værdi, vil det kunne tages i bevaring med henblik på en nærmere vurdering af dets værdi. Udlændingestyrelsen foretager i den forbindelse vurderingen af aktivets værdi.

For det andet skal det vurderes, om genstanden har en særlig personlig betydning (affektionsværdi) for den pågældende. Genstande med affektionsværdi er helt undtaget fra adgangen til beslaglæggelse.

Der skal alene foretages en vurdering af, om genstanden kan antages at have en særlig personlig betydning for den pågældende udlænding, hvorimod hensynet til myndighedernes interesse i at beslaglægge den pågældende genstand, herunder genstandens økonomiske værdi, ikke skal tages i betragtning.

Begrebet "genstand med særlig personlig betydning" omfatter genstande, som har affektionsværdi i dette ords almindelige betydning. Hermed sigtes til genstande, som en asylansøger har en særlig følelsesmæssig tilknytning til af personlige grunde uafhængigt af genstandens brugs- eller handelsværdi, og som normalt ikke kan erstattes af en nyindkøbt genstand. Sådanne genstande omfatter bl.a. vielsesringe og forlovelsesringe og vil også kunne omfatte f.eks. hæderstegn, erindringsgaver fra nærtstående, religiøse genstande, herunder bøger, relieffer mv., og lignende. For at kunne lægge til grund, at en genstand har en særlig personlig betydning, er det en forudsætning, at der til den pågældende genstand er knyttet en særlig personlig historie, som indebærer, at genstanden ikke vil kunne erstattes af en anden (nyindkøbt) genstand.

Ved bedømmelsen af, om en genstand har en særlig personlig betydning for en asylansøger, vil den pågældendes egen forklaring kunne lægges til grund, medmindre der er konkrete holdepunkter for at tilsidesætte denne forklaring som utroværdig.

Vurderingen af troværdigheden af asylansøgerens forklaring om affektionsværdien afhænger navnlig af, om forklaringen kan antages at stemme overens med

genstandens umiddelbare fremtræden og karakter. I tilfælde, hvor genstanden f.eks. fremtræder som værende af nyere dato, eller hvor asylansøgeren er i besiddelse af flere tilsvarende genstande, vil en formodning om affektionsværdi som udgangspunkt blive afsvækket.

3.2. Hvilke formaliteter skal være opfyldt?

En beslutning om beslaglæggelse skal træffes i umiddelbar forlængelse af, at politiet ved en visitation eller ransagning, jf. pkt. 2.1 ovenfor, konstaterer, at en udlænding er i besiddelse af aktiver, som vil kunne anvendes til dækning af udgifter til underhold mv.

Hvis politiet ønsker at tage et aktiv i bevaring, skal udlændingen spørges, om han/hun kan meddele samtykke hertil. Hvis dette er tilfældet, kan aktivet tages i bevaring uden indhentelse af retskendelse. Et eventuelt samtykke skal være skriftligt og udfærdiget på blanket P612-87.

Hvis den pågældende ikke ønsker at meddele samtykke til beslaglæggelse, kan aktivet som udgangspunkt alene tages i bevaring efter indhentelse af en retskendelse. Det gælder dog ikke, hvis øjemedet ville forspildes.

I praksis vil der ofte være behov for, at beslaglæggelse foretages uden indhentelse af retskendelse, idet indgrebs øjemed ville forspildes, hvis man skulle afvente en retskendelse. I disse tilfælde skal politiet, hvis udlændingen anmoder herom, snarest muligt og inden 24 timer forelægge afgørelsen for retten til efterfølgende godkendelse.

Hvis det efter politiets indledende kontakt med en person uden lovligt ophold eller efter politiets indledende sagsbehandling i forbindelse med, at der indgives ansøgning om asyl, konstateres, at en udlænding er i besiddelse af aktiver, kan Udlændingestyrelsen anmode politiet om at tage aktiver i bevaring efter de ovennævnte retningslinjer.

Udlændingestyrelsen foretager i nødvendigt omfang vurderingen af værdien af de af politiet beslaglagte aktiver efter overdragelsen af aktiverne fra politiet.

I de tilfælde, hvor en polititjenestemand vurderer, at et aktiv skal tages i bevaring, skal spørgsmålet forelægges nærmeste leder, der skal forholde sig til den skønmæssige vurdering af aktivets værdi.

4. Hvordan skal beslaglagte aktiver opbevares og registreres?

Aktiver, som tages i bevaring af politiet, jf. ovenfor, skal snarest muligt optegnes og mærkes. Håndtering og opbevaring mv. af aktiverne skal ske efter de enkelte politikredses almindelige praksis herfor, medmindre andet følger specifikt af denne vejledning. Forsvarlig sikring af aktiverne skal ske ved placering i aflåst skab/rum, indtil indskrivning i kosterfortegnelsen kan finde sted, og endelig placering i kosterrum er mulig. Pengebeløb skal altid optælles af to medarbejdere i forening.

Politiet skal udstede en kvittering til udlændingen for beslaglæggelsen af aktiverne. Kvitteringen skal underskrives af begge parter, og en genpart af kvitteringen skal lægges på politiets sag.

4.1. Registrering af beslaglagte aktiver

Tages et aktiv i bevaring, skal der udarbejdes en rapport herom, som skal godkendes af nærmeste leder. Rapporten skal indeholde farvefotos af det pågældende aktiv. Aktiverne skal endvidere indskrives i kosterrapport med en detaljeret beskrivelse. Der skal optages en separat kosterrapport for beslaglagte aktiver efter reglerne i udlændingelovens § 40, stk. 9, jf. 42 a, stk. 4.

Samtlige aktiver indføres i Polsas under sikrede genstande under sagens journalnummer på udlændinggeområdet. Under sikrede genstande vælges den KC gruppe, der er relevant, f.eks. 26 for penge eller 29 for smykker.

Hvert enkelt aktiv indskrives med en beskrivelse, der i tilstrækkelig grad gør det muligt på et senere tidspunkt at identificere de enkelte aktiver, inkl. den foreløbige vurdering af genstandens værdi. Når aktivet flyttes, skal berorfeltet altid opdateres.

Sagsbehandleren skal udskrive tre kosterrapporter, hvoraf to kopier afleveres sammen med aktiverne til kosterforvalteren, mens den originale kosterrapport vedlægges sagen.

4.2. Beslaglagte værdigenstande

Beslaglagte genstande skal opbevares under betryggende forhold, således at genstandenes værdi ikke forringes. Genstandene bør opbevares, således at så få personer som muligt i det daglige har adgang hertil. Genstande skal så vidt muligt opbevares i særskilt aflåst stål- eller pengeskab.

Rummet, hvori genstandene opbevares, skal til enhver tid holdes ryddeligt, og genstandene skal holdes fysisk adskilt fra andre effekter.

4.3. Beslaglagte kontanter og værdipapirer

Kontanter og værdipapirer, der er taget i bevaring af politiet, skal administreres under fornøden sikkerhed, og således at de giver et passende udbytte.

Beslaglagte kontanter og værdipapirer bogføres på en beholdningskonto med angivelse af sags- og kosternummer i politikredsens regnskab og overføres hurtigst muligt til Rigspolitiet, der sørger for den videre kontering.

De beslaglagte aktiver overleveres til Rigspolitiet (regnskabscenter) hurtigst muligt.

De beslaglagte penge og værdipapirer indsættes på en særskilt deponentkonto ved politiets faste bankforbindelse med angivelse af sags- og kosternummer.

Såfremt beløb i fremmed valuta ikke kan veksles i banken jf. politiets gældende bankaftale, opbevares beløbet i politikredsen, jf. politiets gældende regler for håndtering af værdigenstande, der er taget i bevaring eller beslaglagt. Aktiverne skal opbevares betryggende og bør opbevares, således at så få personer som muligt i det daglige har adgang hertil. Samtlige indleverede beslaglagte aktiver sikres så vidt muligt i særskilt pengeskab.

Så længe beslaglagte aktiver opbevares i politikredsen, skal de være plomberet i hertil hørende kuverter. Kuverten påføres bilagsnummer, årstal, j.nr./navn/cpr./ENR samt hvilken valuta/beløb.

4.4. Overdragelse af genstande eller pengebeløb til Udlændingestyrelsen

Overdragelse af aktiver til Udlændingestyrelsen sker med en fast ugentlig kadence. Ved udlevering af aktiver skal der på den originale kosterrapport påføres dato for udleveringen. Der foretages desuden opdatering af sagen i Polsas.

Overdragelse af genstande:

Ved overdragelse af genstande til Udlændingestyrelsen oversendes:

- Kopi af sagen (med angivelse af kosternummer)
- Kopi af kosterrapporten
- Den beslaglagte genstand, med angivelse af kosternummer og sagsnummer.

Udlændingestyrelsen kvitterer ved overdragelsen for modtagelsen af værdigenstanden, og kvitteringen vedlægges kosterrapporten.

Overdragelse af kontanter:

Ved overdragelse af kontanter oversendes:

- Kopi af sagen (med angivelse af kosternummer)

Rigspolitiets regnskabscenter håndterer overførsel fra politiets bankkonto til en af Udlændingestyrelsen specificeret bankkonto samt den regnskabsmæssige kontering af overførslen.

- Ved overførslen angives kosternummer og sagsnummer
- Ved overførslen modtages elektronisk kvittering, som dokumentation for overdragelsen.

5. Afgørelse om betaling af udgifter til underhold mv.

Hvis Udlændingestyrelsen på grundlag af værdiansættelsen af de beslaglagte værdier vurderer, at en udlænding har tilstrækkelige midler til sit og sin eventuelle families underhold, kan Udlændingestyrelsen pålægge udlændingen at betale de afholdte udgifter til sit og sin families underhold.

Udlændingestyrelsen foretager i forbindelse med overdragelsen af aktiverne fra politiet en forhåndsberedning af, i hvilket omfang udlændingens midler vil kunne dække den pågældendes udgifter til underhold mv.

Udlændingestyrelsen vil som udgangspunkt træffe afgørelse om egenbetaling, jf. udlændingelovens § 42 a, stk. 4, på det tidspunkt, hvor udgifterne til underhold mv. svarer til eller overstiger værdien af de beslaglagte aktiver.

Tidspunktet for en udlændings visitering til en kommune som følge af en meddelt opholdstilladelse markerer tidspunktet for, hvornår kravet senest kan opgøres. Der vil imidlertid kunne træffes afgørelse i sagen efter overgangen til kommunen, men afgørelsen vil i givet fald alene vedrøre perioden forud for visiteringen til kommunen.

Udlændingestyrelsens krav om tilbagebetaling kan vedrøre udgifter til underhold mv. i perioden fra første indkvartering på et indkvarteringssted indtil udgangen af den første hele måned efter Udlændingestyrelsens afgørelse om visitering, jf. integrationslovens § 10, stk. 1, eller i tilfælde af afslag på asyl indtil tidspunktet for udrejse eller udsendelse.

Udlændingestyrelsen kan indgå aftale med en udlænding om en afdragsordning for tilbagebetaling af afholdte udgifter til underhold, jf. stk. 1. Det er en betingelse for indgåelse af en afdragsordning, at de afholdte udgifter tilbagebetales inden for rimelig tid. I de tilfælde, hvor der indgås aftale om en afdragsordning, kan de beslaglagte aktiver genudleveres til den pågældende udlænding, når de afholdte udgifter er betalt.

De beslaglagte aktiver kan tjene som grundlag for eventuel tvangsmæssig fuldbyrdelse af betalingsforpligtigheden. En tvangsrealisering af de beslaglagte aktiver forudsætter, at afgørelsen er endelig, og at der ikke forinden er indgået aftale om en afdragsordning.

Udlændingestyrelsens betalingskrav inddrives af Restanceinddrivelsesmyndigheden ved udpantning, jf. gældsinddrivelseslovens § 11.

Aktiver, der ikke anvendes til dækning af udgifterne til en asylansøgers eller dennes families underhold og nødvendige sundhedsmæssige ydelser eller ophold på et indkvarteringssted omfattet af udlændingelovens § 42 a, stk. 5, vil kunne tilbageleveres til asylansøgeren.

Udlændingestyrelsen anmoder Rigspolitiet om at varsle Udlændingestyrelsen om forestående udsendelse af udlændinge i de situationer, hvor værdien af det beslaglagte forventes at kunne dække afholdte udgifter helt frem til tidspunktet for

udsendelse. I disse tilfælde vil Udlændingestyrelsen så vidt muligt træffe afgørelse i sagen inden udrejse.

Hvis realisering af de beslaglagte aktiver sker efter udlændingens udrejse, og det viser sig, at værdien heraf overstiger betalingsforpligtelsen, vil Udlændingestyrelsen søge at udbetale det overskydende til udlændingen i udlandet.